

Предлози за измене Законика о кривичном поступку

Након ступања на снагу Законика о кривичном поступку¹, у октобру 2013. године, Србија је прешла на модел јавнотужилачке истраге који подразумева активнију и водећу улогу јавног тужиоца приликом предузимања истражних радњи. Истражне судије више не постоје у српском кривичном поступку, а улога јавног тужиоца је промењена.

Ступањем на снагу новог Законика о кривичном поступку промењена је сама концепција кривичног поступка, а како промени није претходила одговарајућа расправа у стручној јавности, нови концепт је резултирао критикама одређених решења из Законика, али је довео и до проблема у самој примени.

Након скоро три године од ступања на снагу Законика о кривичном поступку, јасно су се искристалисали његови недостаци и мане, нејасне и двосмислене одредбе као и правне празнике које се налазе у новом Законику, а управо ова анализа предстаља скуп свих оних одредби Законика које су спорне и за које постоји сагласност међу носиоцима јавнотужилачке функције да је потребно да буду промењене и прилагођене. Анализа би треба да олакша омогући будућим законописцима да утврде потребне измене и допуне Законика о кривичном поступку.²

Како би били што прецизнији одлучили смо се да анализирамо одредбу по одредбу Законика о кривичном поступку:

---

¹ Службени гласник РС, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014.

² Анализа је припремљена на основу следећих докумената: М. Шкулић, Г. Илић, М. Матић Бошковић, (ур), *Унапређење Законика о кривичном поступку*; С. Бејатовић, М. Шкулић, Г. Илић (ур), *Приручник за примену Законика о кривичном поступку*; М. Шкулић, Г. Илић, *Нови Законик о кривичном поступку – како је пропала реформа – шта да се ради*; М. Шкулић, Г. Илић, *Реформа у стилу – „један корак напред, два корака назад“*.

- 1. У ставу 3. чл. 44.** нормира се могућност тужиоца да захтева покретање дисциплинског поступка против полицијског службеника или запосленог у другом државном органу, који није поступио по његовом захтеву. Законик, међутим, нормира посебан услов који би морао да буде испуњен да би јавни тужилац могао да захтева покретање дисциплинског поступка. Услов је да надређени старешина, у року од 24 часа није поступио по притужби јавног тужиоца на рад конкретног полицијског службеника. Гледишта смо да природан след ствари подразумева да се јавни тужилац најпре притужи старешини органа, па затим тражи његову дисциплинску одговорност. Ипак, чини се да је **рок од 24 часа прекидак и да не оставља старешини довољно времена да размотри притужбу и донесе правилну одлуку поводом притужбе.** Осим тога, **право јавног тужиоца да захтева дисциплински поступак не укључује могућност да учествује у самом дисциплинском поступку, или да барем буде обавештен о његовом исходу,** тако да ова одредба, мада представља новину, истовремено не представља заокрет у односима јавног тужиоца и других органа предистражног поступка. Наредбодавну власт тужиоца над полицијом, према томе, не прате дисциплинска овлашћења тужиоца, будући да јавни тужилац нема право да изриче дисциплинске мере, већ искључиво право да иницира дисциплински поступак.
- 2. Промена суштине односа јавног тужиоца према полицији морала би да укључи припајање појединих делова полиције јавном тужилаштву, или увођење у систем истражитеља, као службеног лица јавног тужилаштва са неким полицијским овлашћењима.** У погледу преосталих делова полиције који су овлашћени на самостално предузимање мера и радње у предистражном поступку (чл. 286.) или на предузимање доказних радњи (чл. 287.), јавни тужилац би морао да има неку врсту дисциплинске власти и кадровског утицаја, када је реч о постављењима или напредовањима у служби
- 3. „Државни и други органи, правна и физичка лица, пријављују кривична дела за која се гони по службеној дужности, о којима су обавештена, или за њих сазнају на други начин, под условима предвиђеним законом, или другим прописом”, гласи чл. 280. ст. 1. ЗКП-а.** Из стилизације норме није сасвим јасно, да ли ова норма указује на круг субјеката који могу да пријаве кривична дела која се гоне

по службеној дужности, или норма садржи заповест, обавезу за државне органе, правна и физичка лица, да пријаве да је извршено кривично дело за које се гоњење предузима по службеној дужности, без обзира на то да ли су њиме оштећени или не. **Требало би прецизније формулисати норму о обавези пријављивања свих кривичних дела и истовремено преиспитати потребу проширивања круга субјеката**, који су дужни да пријаве свако кривично дело које се гони по службеној дужности. Обавеза свих да пријаве свако кривично дело које се гони по службеној дужности више је својствена култури општег потказивања у ауторитарним системима, него атмосфери карактеристичној за демократско друштво, што би редактори измена и допуна ЗКП-а морали да узму у обзир.

4. У чл. 51. ЗКП-а детаљније се регулише **право на приговор оштећеног**, у ситуацији када јавни тужилац одбаци кривичну пријаву, обустави истрагу, или одустане од кривичног гоњења, до потврђивања оптужнице. Наиме, оштећени има право да изјави приговор, о коме одлучује непосредно виши тужилац. О приговору се одлучује решењем, против кога није дозвољена жалба или приговор. Уколико усвоји приговор оштећеног, непосредно виши јавни тужилац ће издати обавезно упутство надлежном јавном тужиоцу, да предузме или настави кривични прогон. **Одсуство спољашње контроле одлуке јавног тужиоца да не отпочне, или да настави кривични прогон, није најбоље решење.** Приговор оштећеног је неделотворно правно средство и да би се, изнова, могло размотрити **увођење института преузимања гоњења од стране оштећеног и пре потврђивања оптужбе.**
5. Кривичне пријаве које се подnose од стране МУП-а, у погледу садржаја и доказа којима се поткрепљују, су најпотпуније. Међутим, **дилема је да ли у систему, у коме јавни тужилац у потпуној мери руководи предистражним поступком, има смисла да полиција подноси кривичну пријаву јавном тужиоцу, када је кривична пријава резултат потпуног садејства полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку.** Дакле, кривична пријава полиције која се подноси јавном тужиоцу, као извор сазања о кривичном делу и учиниоцу, нема никаквог смисла када јавни тужилац сазнања прибавља непосредно, остварујући функцију руковођења полицијом у предистражном поступку. **Логичније би**

било да након спроведених потражних и доказних радњи, по налогу и под надзором јавног тужиоца, полиција целокупан материјал, са којим је он већ упознат, једноставно достави јавном тужиоцу на даље поступање, без формалног подношења кривичне пријаве.

6. Према **члану 284.** одбацивање кривичне пријаве због непостојања основа сумње да је учињено кривично дело које се гони по службеној дужности, може да створи проб- леме у пракси (тачка 3.). У погледу непостојања основа сумње да је извршено кривично дело које се гони по службеној дужности, проблем је у томе што је **законодавац, мимо логике,основе сумње искључиво везао за кривично дело, уместо да се основи сумње односе и на пријављено лице.** У том случају би прописивање посебног основа фактичке природе имало смисла, јер би се пријава одбацивала када постоје основи сумње да кривично дело извршено, али не постоји основи сумње да је лице, означено у кривичној пријави, извршило кривично дело. Погрешно одређен основ из тачке 3. створиће проблеме у пракси и вероватно довести до неједнаког поступања тужилаштава, у ситуацији када је потребно одбацивати пријаву и разрешити сумње пријављено лице, да је извршило конкретно кривично дело, премда постоје основи сумње да је кривично дело извршено. **Сви ови аргументи упућују на неопходност измене овог решења и прописивања посебног основа, који би гласио „непостојање основа сумње да је извршено кривично дело, или да је пријављено лице извршило кривично дело које се гони по службеној дужности”.**
7. **чл. 51. ст.1. ЗКП-а,** по коме је јавни тужилац, уколико одбаци кривичну пријаву за кривично дело за које се гони по службеној дужности, дужан да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га поучи о његовом праву да поднесе приговор непосредно вишем јавном тужиоцу, практично онемогућава изјављивање приговора, са потпуним разлозима против одлуке јавног тужиоца. Дакле, имајући у виду преовлађујућу праксу јавних тужилаштава, оштећени изјављује приговор, а да при том није упознат са свим разлозима из одлуке којом се одбацује кривична пријава. Овакво поступање, премда се заснива на уском тумачењу чл. 50. ЗКП-а, у несагласју је са чл. 269. ЗКП-а, у коме се одређују врсте одлука према ЗКП-у (пресуде, решења и наредбе) и чл. 274. ЗКП-

а, који прописује да се све одлуке саопштавају, ако су лица која имају правни интерес да сазнају садржину одлуке, присутна, или достављањем овереног преписа, уколико су одсутна. Према томе, будући да Законик не предвиђа да се достављају обавештења о одлуци, већ преписи одлука, **нема сумње да би оштећеном морало да се доставља решење о одбацивању кривичне пријаве, уместо обавештења да је донета одлука о одбацивању кривичне пријаве.** Измене ЗКП-а, дакле, морале би да укључе и измену чл. 51. у делу у коме тај члан говори о информисању оштећеног у погледу донете одлуке о одбацивању кривичне пријаве, изричитим прописивањем обавезе да се оштећеном доставља решење о одбацивању кривичне пријаве. Достављање решења о одбацивању кривичне пријаве, морало би да буде изричита обавеза, што би у одређеној мери поправило положај оштећеног и могућност да се потпуним разлозима бори против решења о одбацивању кривичне пријаве.

8. Чланом **284. ст. 2.** уређено је одбацивање кривичне пријаве коју је поднео орган полиције. Када јавни тужилац обавештава орган полиције или Пореску полицију, да је кривична пријава коју су поднели одбачена, оправдано је да у обавештењу буду укратко наведени разлози за такву одлуку. Према је логично да тужилац обавести пријављено лице да је разрешено сумње, односно, да је против њега одбачена кривична пријава, **таква врста обавезе није изричито прописана одредбама ЗКП-а.**
9. опортунитет (члан **283. ЗКП-а**) Јавни тужилац може, уз сагласност осумњиченог, одложити кривично гоњење (члан 283. ЗКП-а) за кривична дела за која је предвиђена новчана казна, или казна затвора до пет година, ако осумњичени прихвати и изврши, у року не дужем од једне године једну или више обавеза наведених у члану 283. **Проблем је у томе што институт одлагања гоњења не предвиђа могућност да се осумњиченом наложи да, из безбедносних или моралних разлога, јавном тужиоцу преда предмете ради уништења, или ради одузимања у корист буџета РС.** Због тога, у неким случајевима, када је оправдано да се примени одлагање кривичног гоњења настаје проблем, јер се предмети попут опојне дроге или оружја не могу одузети, већ јавни тужилац мора да прибегне својеврсној правничкој акробатици и да примени одлагање кривичног гоњења, а потом захтева да се

предмети одузму у поступку за одузимање предмета предвиђеном чл. 535. ЗКП-а. **У изреку решења о одбацивању кривичне пријаве из чл. 283. требало би да се унесе чињенични опис кривичног дела, како би на несумњив начин био одређен идентитет кривичног догађаја на који се пријава односи и осумњичени тиме био заштићен од могућег покушаја да за то дело поново предузме кривично гоњење.** На крају требало би казати да нови Законик ограничава примену овог института на предистражни поступак. На такав закључак, као што је речено, упућује чл. 283. ЗКП, који предвиђа да се поступак одлагања кривичног гоњења окончава одбацивањем кривичне пријаве. **Процесно ограничавање одлагања кривичног гоњења на предистражни поступак у знатној мери сужава примену тог института.**

10. Други изузетак од начела легалитета је **могућност да тужилац, из разлога целисходности, одбаци кривичну пријаву (чл. 284. ст. 2.).** И у овом случају, изрека решења о одбацивању кривичне пријаве треба да садржи чињенични опис кривичног дела, из истих разлога као код решења донетог применом члана 283. ЗКП.
11. С обзиром на то, да је **законодавац пропустио да предвиди забрану поновног гоњења, када се одбаци кривична пријава применом чл. 283. и 284. ст. 2,** уверења смо, да би овај пропуст требало отклонити у првој наредној редакцији Законика, како би не би дошло до кршења начела *ne bis in idem*.
12. **Члан 282.** уређује начин поступања јавног тужиоца са кривичном пријавом. Изузетно и уколико није у могућности сам да прикупи потребна обавештења, јавни тужилац ће захтевати од полиције и од других органа, да пружи и прикупе потребна обавештења и предузму друге мере и радње, ради откривања кривичног дела и проналажења учиниоца. **а. Акт којим јавни тужилац захтева пружање потребних обавештења, требало би са садржи упозорење да у случају непоступања по захтеву, одговорно лице у правном субјекту може да буде два пута кажњено новчаном казном од 150.000,00 динара.** У вези са правом јавног тужиоца да новачно казни одговорно лице, поставља се питање значења појма одговорно лице, у смислу чл. 282. ст. 3. ЗКП-а. Тачније, питање је да ли израз одговорно лице из чл. 282. ст. 3. ЗКП-а, има исто значење

као и појам одговорно лице из чл. 112. ст. 3. тач 5. Кривичног законика, или одговорно лице из ЗКП-а подразумева носиоце овлашћења у привреди, али и тзв. службена лица у државним органима и субјектима који имају јавна овлашћења? Гледишта смо, да одговорно лице из ЗКП-а има исто значење као и одговорно лице у КЗ-у и да не укључује тзв. службена лица.

13. У току предистражног поступка јавни тужилац је овлашћен да од полиције преузме вршење радње, коју је полиција, на основу закона, самостално предузела (чл. 285. ст. 5. ЗКП-а). Чини се ће ова одредба ипак остати „мртво слово на папиру”. Пре свега, због тога што тужиоци и заменици немају потребна знања да би сами примењивали полицијске оперативне методе, мере или радње. Потребно је размотрити уређење овог овлашћења.

14. Чланом 290. уређено је задржавање на месту извршења кривичног дела. Задржавање може да траје најдуже 6 сати. Члан 290. је, уз извесне стилске измене, истоветан са некадашњим чл. 231. ЗКП-а. Чини се да норма није довољно прецизна, јер није назначено од када се рачуна време задржавања, што би могло да доведе до проблема у пракси.

15. Законик у члану 294. ст. 2. наводи обавезне елементе решења о задржавању, не прописујући обавезу да се у решење о задржавању наведе законски основ за притвор, који је у конкретном случају разлог за задржавање, нити обавезује орган који саставља решење, да образложи, због чега сматра да је основ испуњен. Следећи праксу Европског суда за људска права сматрамо да би у решење о задржавању, оба- везно требало унети законски основ за притвор који је разлог за задржавање и посебно навести разлоге који оправдавају примену задржавања, као посебне мере у конкретном случају. На крају, у погледу задржавања требало би указати на то да су законотворци пропустили да одреде услове, поступак и форму одлуке којом се укида задржавање. Пропуст, да се уреди могућност укидања задржавања, могла би у пракси да буде протумачен као обавеза јавног тужиоца да након доношења решења о задржавању предложи притвор против задржаног лица. Да би се наведена недоумица отклонила, потребно је изричито прописати форму и садржину акта којим се укида решење о задржавању.

16. покретање истраге: Није, а нарочито с обзиром на то да се и истрага и предистражни поступак воде на нивоу истог, и то процесно најнижег степена сумње, сасвим јасан критеријум за **опредељивање јавног тужиоца да води истрагу против непознатог учиниоца, уместо да се у таквом случају води предистражни поступак**
17. Неуставне су све кључне одредбе овог Законика, којима је конструисан стриктно адверзијални кривични поступак, односно доказивање примарно пренесено на странке, а суд максимално искључен из њега. Неуставност се односи на стриктно адверзијалну конструкцију главног претреса, уз максимално лимитирање доказне улоге су- да, који тако, **супротно одредби члана 32. став 1. Устава Србије, нема прилику да расправи о оптужби, али се чини да је противуставна и концепција истраге у новом Законика о кривичном поступку. Наиме, истрага је сада јавно-тужилачка, те се покреће наредбом, али без могућности да суд у одређеном функционалном облику (то би у контексту новог ЗКП-а, могао бити судија за претходни поступак), одлучи о основаности сумње, која је била разлог за покретање кривичног поступка, а одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, се између осталог сваком гарантује да суд расправи и о основаности сумње која је била разлог за покретање поступка.**
18. У поступцима за кривична дела, за која је посебним законом одређено да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности, јавни тужилац може испитати сведока и без позивања осумњиченог и његовог браниоца да присуствују испитивању, ако оцени да њихово присуство може утицати на сведока. Ако је поступљено на овај начин, судска одлука се не може заснивати искључиво, или у одлучујућој мери, на том исказу сведока. У питању је **норма којом се потенцијално одступа од права на правично суђење**, нарочито ако се има у виду да се на овај начин осумњичени и бранилац од стране јавног тужиоца посматрају као могући „деструктивни” фактори, у односу на исказивање сведока, а да при томе, такав исказ сведока може да се, путем читања записника о њему, под одређеним условима користи и на главном претресу, када се одступа од начела непосредности у објективном смислу

19. Ако осумњичени има браниоца, јавни тужилац ће, по правилу, када се ради о радњама у погледу којих се позивају, односно обавештавају и осумњичени и бранилац, позивати односно, обавештавати само браниоца. Ово правило, такође, донекле може бити и **неправично**, јер не треба заборавити да је ипак осумњичени изворно, што значи и онда када има браниоца, у функцији одбране, из чега произлази, да би у пракси, из разлога правичности, **увек када је то објективно могуће, било потребно позивати, односно обавештавати, не само браниоца, већ и самог осумњиченог.**
20. Ако јавни тужилац одбије предлог за предузимање одређене доказне радње, или о предлогу не одлучи у року од осам дана, од дана подношења предлога, осумњичени и његов бранилац могу поднети предлог судији за претходни поступак, који одлуку о томе доноси у року од осам дана. **Ако судија за претходни поступак усвоји предлог осумњиченог и његовог браниоца, наложиће јавном тужиоцу да предузме доказну радњу и одредити му рок за то. Јавни тужилац би био дужан да спроведе доказну радњу, када му то „наложи” судија за претходни поступак, али се овде ипак, у основи ради о инструктивном законском механизму, јер законодавац није предвидео никакве процесне последице, уколико се јавни тужилац оглуши о одлуку судије за претходни поступак.**
21. **Приговор против неправилности у истрази**, иако није некакав ефикасан процесни механизам, што такође важи и за неку врсту „правног лека” против одлуке о приговору, тј. притужбу, могу у пракси да послуже и за **одуговлачење истраге**, јер законодавац ни на који начин не ограничава број улагања приговора.
22. Сам законодавац употребљава глагол „моћи”, у погледу одустанка јавног тужиоца од кривичног гоњења осумњиченог и у односу на обуставу истраге, када за то постоји неки од алтернативно прописаних разлога („јавни тужилац може у току истраге да одустане од гоњења...”), али би ту, у ствари, требало употребљавати формулацију која подразумева **дужност јавног тужиоца** (у смислу: „јавни тужилац ће у току истраге да одустане од гоњења...”), да обустави истрагу када постоји одређени Закоником прописани

разлог за такву одлуку. Из законске формулације, буквално схваћене, произашло би да јавни тужилац може, али не мора да одустане од кривичног гоњења, чак и онда када дело које је предмет оптужбе уопште није кривично дело, или ако је кривично гоњење апсолутно застарело и слично, а то би наравно било бесмислено

23. У новом Законику треба да постоји само **једна истражна фаза, а не као сада две** – предистражни поступак и истрага. И предистражни поступак, као и истрага, води се када постоји исти, **релативно низак степен сумње (а то су основи сумње), који је, узгред, веома лоше дефинисан у члану 2. та чка 17. ЗКП-а**, а при том се истрага на том нивоу степена сумње може водити, како против одређеног лица, тј. онда када постоји осумњичени, тако и против непознатог учиниоца. Како се и предистражни поступак води на нивоу постојања основа сумње и како се он, по правилу, а посебно у неким ранијим фазама и док се кривично дело тек разјашњава, води у односу на непознатог учиниоца, јер његова сврха, поред осталог и јесте откривање осумњиченог, **која је онда сврха омогућавања да се истрага такође може водити против непознатог учиниоца кривичног дела, онда када постоје основи сумње да је учињено кривично дело?** Овде је такође грешка, што се не означава, да се мора радити о кривичном делу за које се гони по службеној дужности. Било би најцелисходније, **ако се већ жели чист концепт јавно-тужилачке истраге, да уопште не постоје посебне одвојене фазе предистражног поступка, као неке врсте супститута садашњег преткривичног поступка и истраге, коју би, уместо садашњег истражног судије, водио јавни тужилац.**

24. И у новом ЗКП-у, прописује се неколико ситуација, када се на главном претресу могу читати записници о раније датим исказима (члан 406.). Међутим, сада је то веома проблематично, јер се по правилу, више не ради о судским доказима, већ о доказима које је у истрази прикупио јавни тужилац. **Донекле је оправдано да се читају записници када се ради о објективној немогућности да се већ испитана лица поново испитају, јер су умрла или душевно оболела, али је потпуно погрешно да се остави могућност читања записника и онда, када сведок или вештак, без законског разлога, неће да исказују на главном претресу.**

25. **Чланом 98, став 3, омогућава се безусловно постављање сугестивних питања**, баш увек када се ради о унакрсном испитивању сведока на главном претресу, дакле и онда када су у питању посебно осетљиви сведоци, па чак и малолетна лица, а нарочито деца, већ би из законске формулације скоро могао да произађе закључак да би током унакрсног испитивања на главном претресу, било могуће постављати сведоку и обмањујућа, па чак и неодређена и неразумљива питања.
26. Озбиљан проблем је што постоји значајна контрадикција између одређених **општих правила о испитивању сведока (члан 95.) и правила која се тичу испитивања сведока на главном претресу. Према члану 98. став 3. ЗКП-а из 2011. године, питања сведоку не смеју представљати навођење на одговор, осим ако се ради о унакрсном испитивању на главном претресу.** То значи, да је интенција законодавца била да се (као и до сада) забране сугестивна питања сведоку, као када га на пример, испитује јавни тужилац у истрази, али да се таква питања допусте на главном претресу, када је питању унакрсно испитивање, тј. када сведока испитује странка која га није предложила. Међутим, овде постоје одређене контрадикције у самим правилима која се тичу унакрсног испитивања сведока на главном претресу, где се у члану **402. став 7.** наводи: „Приликом испитивања сведока, вештака или стручног саветника, сходно се примењују одредбе члана 397. став 4. и 5. и члана 398. став 3. до 5. овог закона”. У члану **398. став 3.** се наводи: „Председник већа ће забранити питање или одговор на већ постављено питање, ако је оно недозвољено (члан 86. став 3.), или се не односи на предмет (...)”. А у члану 86. став 3. се каже: „Кад окривљени заврши свој исказ (...) поставиће му се питања (...) и не смеју представљати навођење на одговор.” Дакле, ту је тачка.
27. **Саокривљени или осуђени, нису наведени међу лицима која не полажу заклетву**, што представља грешку, јер те категорије сведока, по логици ствари, тј. због своје улоге у актуелном или завршеном кривичном поступку, који се тиче онога што је предмет њиховог сведочења, не би требало да полажу заклетву.

28. **Од дужности сведочења искључена су одређена лица**, што значи да та лица не могу бити испитана као сведоци, док се евентуално за то не испуне посебни услови. **Изузетно од ових правила, суд може, на предлог окривљеног или његовог браниоца, одлучити да испита лице које је искључено од дужности сведочења, из чега произлази, да су сада релативизовани сви случајеви искључења одређених лица од могућности да буду испитани као сведоци. Ова норма је веома опасна, јер омогућава да суд практично „натера” сведока да, на пример, ода тајну, те тако чак учини кривично дело и слично.**
29. Према члану 149. ЗКП-а из 2011. године, **од дужности предаје предмета ослобођени су:** 1) окривљени, те 2) лица која су искључена од дужности сведочења, али не сва таква лица, већ само она која би исказом повредила дужност чувања тајног податка и лица која би исказом повредила дужност чувања професионалне тајне, осим ако суд не одреди другачије. Из овога произлази да је **бранилац дужан, да органу поступка** (то ће у овом случају најчешће бити јавни тужилац, јер ће се примарно радити о пре- дистражном поступку, или о истрази), **преда предмете који могу послужити као доказ.** Ради се о веома лошој одредби која очигледно није у складу са начелом једнакости странака, односно лица која су у страначким функцијама, као што је то случај са браниоцем, који је у функцији одбране, иако формално нема својство странке у кривичном поступку.
30. Према члану 156. став 3. ЗКП-а, претресању се може приступити без предаје наредбе, упозорења на браниоца/адвоката и без присуства сведока, не само када се ради о „класичним разлозима” за такав поступак, попут претпостављања оружаног отпора, друге врсте насиља и слично, **већ и ако је држалац стана или других просторија, недоступан. У питању је реално гледано „каучук” норма, којом се ствара веома широк простор за злоупотребе.**
31. До доношења новог Законика, код нас није постојало психијатријско вештачење сведока, као посебно уређена могућност. Наравно, то није био некакав пропуст, већ напротив, **нови ЗКП сасвим непотребно уводи ову врсту вештачења, које је из читавог низа разлога веома спорно. Није сасвим јасан**

ratio legis овакве могућности уведене новим Закоником. Чини се да је ово пример претеране „психијатризације” у поступку, али и олаког уношења потенцијално врло спорних нормативних механизма у нови Законик. Наиме, **уколико се уопште и појави таква сумња у способност сведока, то за орган кривичног поступка, а посебно за суд, већ само по себи, представља сасвим довољан основ да и без психијатријског вештачења доведе у питање доказни кредибилитет исказа сведока, односно, његову способност да уопште сведочи.**

32. Систем **потврђивања оптужнице** има концепцијске недостатке и много више погрешних решења у појединостима. **Основни концепцијски недостатак је у томе што је контрола оптужбе уређена тако, као да је истрага и даље судска фаза, у којој је суд претходно извршио контролу оправданости и законитости покретања кривичног поступка, пренебрегавајући чињеницу да о покретању истраге сада одлучује искључиво јавни тужилац наредбом, против које није дозвољено никакво правно средство, о којем би одлучивао суд.** Та дисхармонија између јавно-тужилачке истраге и судске контроле оптужбе, очитује се у одлукама које суд доноси у поступку потврђивања оптужнице. У вези са одлукама у поступку контроле оптужбе, концепцијски је дискутабилно и установљивање жалбе на одлуку о потврђивању оптужнице.
33. О оправданости и законитости **оптужбе** одлучује ванпретресно веће (чл. 337. ст. 1.). У закону није одређено у којој форми тај поступак тече, нити на основу чега веће одлучује. Установљивање потпуно новог система контроле оптужбе, била је прилика да се та контрола уреди у форми претходног рочишта, на коме би странке контрадикторно расправљале о оправданости и законитости извођења окривљеног на главни претрес, што би било у хармонији са стандардима, који творе начело правичног поступка. Међутим, законодавац, не само да је ту прилику пропустио, већ је укинуо и досадашње овлашћење већа да позове странке и браниоца на седницу већа, како би усмено изложили своје ставове. У закону је експлицитно предвиђено само то да ванпретресно веће испитује оптужницу, али није одређено, на чему ће заснивати своје одлуке, а наводи у оптужници су за то недовољни. Иако нема експлицитне одредбе, треба тумачити да веће испитује оптужбу, на основу списка предмета које суд формира

од оних списа које му достави јавни тужилац. Требало је још предвидети, да веће узима у обзир и одговор окривљеног на оптужницу, што ће се у пракси вероватно и дешавати, иначе би законске одредбе о праву окривљеног на одговор, биле без икаквог смисла.